

347.746(497.11)

ИЗЈЕДНАЧЕНО МЕНИЧНО ПРАВО

(МЕЂУНАРОДНА КОНВЕНЦИЈА И ЈЕДНАКИ МЕНИЧНИ ЗАКОН).

СП. РАДОЈИЧИЋ

Прештампано из АРХИВА ЗА ПРАВНЕ И ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ

БЕОГРАД

ШТАМПАРИЈА „ДОСИТИЈЕ ОВРАДОВИЋ“

Димитрија Гавриловића (пређе А. М. Станојевића)

КЊЕГИЊЕ ЉУВИЦЕ УЛ. БР. 6.

1914.

195
IV - III

Уведено у нови инвентар бр. ⁶⁷⁴

1 јануара 1942 год.

Београд

ИЗЈЕДНАЧЕНО МЕНИЧНО ПРАВО

(МЕЂУНАРОДНА КОНВЕНЦИЈА И ЈЕДНАКИ МЕНИЧНИ ЗАКОН).

СП. РАДОЈИЧИЋ

Прештампано из АРХИВА ЗА ПРАВНЕ И ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ

БЕОГРАД

ШТАМПАРИЈА „ДОСИТИЈЕ ОБРАДОВИЋ“
Димитрија Гавриловића (пређе А. М. Станојевића)
КЊЕГИЊЕ ЉУВИЦЕ УЛ. БР. 6.

1914.

ИЗЈЕДНАЧЕЊЕ МЕНИЧНОГ ПРАВА.

Међународна Конференција за изједначење меничнога права, која је држана у Хагу месеца јуна 1910 године, саставила је претходне пројекте: Општег (једнаког) меничног закона и Конвенције о том закону. Оба та пројекта објављена су исте године у „Архиву“.

По одлуци Конференције, те су пројекте имале да проуче Владе свију држава које су биле представљене на Конференцији и да Холандској Влади пошаљу своје примедбе на њих, како би се на другој Конференцији могли узети понова у претрес.

Јуна месеца 1912 године Холандска је Влада сазвала у Хаг другу Конференцију за изједначење меничнога права. Ова је, по свестраном проучењу поднетих примедба: најпре у секцијама, затим у Централном Одбору и напослетку у општим седницама Конференције, саставила дефинитивне предлоге: о општем меничном закону и о Конвенцији међународној којом се тај менични закон усваја. Делегати, који су учествовали на овој Другој Конференцији, примили су оба та дефинитивна предлога и сада имају државе, које су они представљали, да те пројекте и оне усвоје. Нама је познато, да су Владе: Немачка, Аустријска и Угарска већ предузеле што је требало да њихови Парламенти ове предлоге вотирају. Врло је вероватно да ће и друге Владе ускоро то исто урадити.

Према томе ми смо сматрали за дужност, да у „Архиву“ објавимо у српском преводу оба та дефинитивна предлога, који ће, вероватно, ускоро бити поднети и нашој Народној Скупштини на узакоњење. Они гласе:

I.

Конвенција о изједначењу меничног права.

(имена држава)

Узимајући у обзир, да је врло потребно да се трговачки одношаји што више олакшају и осигурају међу народима;

Узимајући у обзир и то, да у тим одношајима меница има врло важну улогу, јер замењује пренашање новца и олакшава исплату свију међународних дуговања јавних и приватних.

Имајући, даље, у виду:

Да се тешкоће јављају често због разноликости закона што постоје у земљама кроз које меница има да оптиче;

Да је трговини врло потребно да се може служити исправом за чије издање, оптицај и исплату вреди једнолика правила;

Да би она на тај начин располагала једном врстом новца чију би правну вредност могла лако да оцењује,

Наименовале су своје пуномоћнике, и то:

(имена пуномоћника)

Који, пошто су показали један другом своја пуномоћства и нашли да су ова уредна по својој форми, сагласили су се о прописима који следују:

Члан 1.

Државе уговорнице обавезују се да заведу свака на својој области, било у тексту оригиналном, било преведену на своје народне језике, овде приложену Уредбу о меницама вученим и сопственим, која ће ступити на снагу у исто време кад и ова Конвенција.

Ова се обавеза, изузимајући само кад је постављен какав општи или посебни изузетак, разпростире и у погледу колонија, посесија или проктектората конзуларних судских области држава уговорница, у мери у којој у њима вреди закони њихови.

Члан 2.

Изузетно од члана првог, тач. 1. Уредбе, свака држава уговорница може прописати да вучене менице, које се издаду на њеном земљишту, вреди и онда кад не би садржавале назначење *меница*, само ако је у њима изрично назначено да су *на наредбу*.

Члан 3.

Свака држава уговорница овлашћена је да за обавезе, које су примљене по меници на њеном земљишту, пропише како се и сâм потпис замењује, али тако да се воља онога, који је имао потписати се, потврђује увек влашћу утврђеном изјавом написаном на меници.

Члан 4.

Свака држава уговорница овлашћена је, да, изузетно од члана 18. Уредбе, прогласи да се назначење залог, које се прибележи на њеном земљишту у преносу, има сматрати као и да написано није.

У том случају то ће се назначење исто тако сматрати и у другим државама као и да није написано.

Члан 5.

Изузетно од чл. 30. става 1. Уредбе, свака држава уговорница овлашћења је да пропише, да се на њеном земљишту менично јемство може дати и у одвојеној исправи али тако да се у њему назначи место где је дато.

Члан 6.

Изузетно од чл. 32. Уредбе, свака држава уговорница овлашћена је, да призна вредност меницама које се имају платити на њеном земљишту на вашару, и да одреди дан кога се имају да плате.

Тим меницама признаће вредност и остале државе.

Члан 7.

Свака држава уговорница може допунити члан 37. Уредбе у том смислу, да је ималац менице, која се платити има на њеном земљишту, дужан исту поднети на исплату на сам дан њеног рока; неизвршење те обавезе може дати места само тражењу накнаде штете.

Друге су државе овлашћене да одреде погодбе под којима ће признати такву обавезу.

Члан 8.

Изузетно од чл. 38. става 2., Уредбе, свака држава уговорница може овластити имаоца да по меници, која се има исплатити на њеном земљишту, не прими почесну исплату.

Право, које буде овако признато имаоцу, дужне су признати и остале државе.

Члан 9.

Свака држава уговорница овлашћена је да пропише, да се протести, који се имају издати на њеном земљишту, могу, по пристанку имаоца менице, заменити датираним изјавом исписаном на самој меници, потписаном од трасата и заведеном у јавне књиге у року који је одређен за издање протеста.

Такву изјаву признаће и остале државе.

Члан 10.

Изузетно од чл. 43. става 2 Уредбе, свака држава уговорница овлашћена је, да пропише, или да се протест због неисплате мора изискати првог радног дана после оног кога се може исплата захтевати, или да се мора подићи једног од два радна дана која долазе по том.

Члан 11.

Свака држава уговорница овлашћена је да пропише, да извештај о неисплати, који је предвиђен чл. 44., ставом 1., Уредбе, може послати чиновник који издаје протест.

Члан 12.

Свака држава уговорница овлашћена је да пропише, да камата о којој је реч у члану 47., ставу 1., тачки 2., и у члану 48., тачки 2., Уредбе, буде шест од сто за менице, које су издате на њеном земљишту и на њему се имају и платити. Тај пропис признаће и остале државе.

Стопу камате, која тече од кад је тужба подигнута код суда, одредиће по своме нахођењу закон земље где је тужба подигнута. Али, тужени може захтевати да му се од камате коју је платио врати натраг само до обичне стопе од пет или шест од сто.

Члан 13.

Свака држава уговорница слободна је да пропише, да, у случају кад менична тражбина престане или застари, на њеном земљишту и даље остаје тражбина према трасанту који није дао покриће или против трасанта или преносиоца који је се неправедно обогатио. То исто овлашћење постоји,

за случај застарелости, и у погледу примаоца који је примио покриће или који се неправедно обогатио.

Члан 14.

Питање да ли је трасант обавезан да да покриће о року плаћања, и да ли ималац менице има каква особена права на то покриће остаје ван Уредбе и ове Конвенције.

Члан 15.

Свака држава уговорница може, за случај кад се изгуби меница која има да се плати на њеном земљишту, одредити последице тога губитка, нарочито у погледу издања нове менице, у погледу права да се прибави исплата или да се покрене поступак за поништење.

Остале државе су овлашћене, да одреде погодбе под којима ће признати одлуке судске донете према предњем ставу.

Члан 16.

Остављено је законодавству сваке државе, да одреди узроке прекидања и одлагања застарелости тужбама што потичу из менице а спадају у надлежност њених судова.

Друге државе су овлашћене да одреде погодбе под којима ће признати такве узроке. Исто то вреди и за дејство које има тужба у погледу отпочињања рока застарелости предвиђеног у чл. 70. ставу 3. Уредбе.

Члан 17.

Свака држава уговорница овлашћена је, да пропише да се извесни радни дани изједначују са законским празничним данима кад се тиче поднашања на пријем или на исплату и свију осталих радња које се односе на менице.

Члан 18.

Свака држава уговорница овлашћена је, да не призна обавезу коју би примио по меници какав њен поданик, ако се та обавеза на земљишту осталих држава уговорница не сматра за пуноважну једино на основу члана 74., става 2., Уредбе.

Чл. 19.

Државе уговорнице не могу ставити у зависност вредност меничних обавеза или вршења права која из њих потичу од тога да ли су испуњени прописи закона о таксама.

Али оне могу одложити вршење тих права докле се год не положи такса која је њиховим законима прописана. Исто тако, оне могу решити, да се својство и дејства извршне исправе, ако би то њиховим законима било признато меницама, истима признаје само онда кад је за њих, још кад су издате, положена цела такса која је прописана законима њиховим.

Чл. 20.

Државе уговорнице задржавају себи право да не примењују начела међународног приватног права, која су усвојена овом Конвенцијом или Уредбом, кад год је у питању:

1. Менична обавеза која је примљена изван земљишта држава уговорница;
2. Закон какве државе неуговорнице, и ако би се он по тим начелима имао да примени.

Чл. 21.

Прописи чланова 2. до 13 и 15 до 20, који се односе на вучене менице, вреде и за сопствене.

Чл. 22.

Свака држава уговорница задржава себи право, да обавезу означену у члану првом ограничи само на прописе о вученој меници и да на своме земљишту не заведе прописе о сопственој меници, који су садржани у делу II Уредбе. У томе случају, држава која је то право употребила, сматраће се као уговорница само у погледу вучене менице.

Свака држава задржава себи и то право, да о сопственој меници изда посебну уредбу, која ће бити потпуно саобразна прописима дела II Уредбе и у којој ће бити изложена правила о вученој меници на која се упућује, једино са оним изменама које потичу из чланова 77., 78., 79. и 80. Уредбе и члана 21. ове Конвенције.

Чл. 23.

Државе уговорнице се обавезују да не промене ред чланова Уредбе изменама и допунама, на које су овлашћене.

Чл. 24.

Државе уговорнице саопштиће влади Холандској све прописе које буду издале на основу ове Конвенције или за извршење Уредбе.

Исто тако, оне ће доставити тој влади изразе, који у језицима признатим на њеном земљишту, одговарају изразу „вучена меница“ и „сопствена меница“. Државе у којима постоји исти језик, споразумеће се, у колико је могућно, о једном и истом изразу.

Државе ће, осим тога, саопштити Холандској влади и листу својих законских празничних дана, а тако исто и оних у којима се у њиховој земљи не може захтевати исплата.

Државе, чијим се законом проглашава какав стран закон као надлежан за одређене меничне способности њиних држављана, известиће Холандску Владу такође и о том наређењу свога закона.

Холандска ће влада одмах доставити свима државама уговорницама саопштења која буде добила на основу предњих ставова.

Чл. 25.

Ова конвенција ратификоваће се што је могућно пре. Ратификација ће се депоновати у Хагу.

Кад се прве ратификације предаду, саставиће се о томе записник, који ће потписати представници држава који у тој предаји учествују и холандски министар спољашњих послова.

Ратификације, које се после тога поднесу, даће се писменом нотификацијом упућеном Холандској Влади, уз који ће се приложити и докуменат ратификације.

Оверен препис записника прве предаје ратификација, такав исти препис нотификација означених у предњем ставу као и докумената ратификација који иду уз њих, Холандска Влада одмах ће дипломатским путем предати државама које су потписале ову Конвенцију или које јој буду пришле доцније. У случајевима, који су означени у предњем ставу, поменута Влада саопштиће у исто време и дан кад је примила нотификацију.

Члан 26.

Државе, које нису потписале ову Конвенцију, могу јој приступити, било да су биле или да нису биле представљене на међународним Конференцијама у Хагу за изједначење меничног права.

Држава, која жели да приступи, нотификује написмено ту своју намеру Холандској Влади, достављајући јој акт о приступљењу, који ће ова влада оставити у своју архиву.

Холандска влада одмах ће доставити свима државама, које су потписале ову Конвенцију или које су јој приступиле, оверен препис нотификације као и акта о приступању, означивши дан кад је примила нотификацију.

Чл. 27.

Ова конвенција ступиће на снагу, у погледу држава које су учествовале у првој предаји ратификација, после шест месеца од дана кога је састављен записник о тој предаји, а у погледу државама, које је буду ратификовале доцније или које јој буду приступиле, после шест месеца од кад је Холандска Влада примила нотификације предвиђене у члану 25, Ставу 4, и у члану 26. ставу 2.

Чл. 28.

Ако би се десило да би која држава уговорница хтела да откаже ову Конвенцију, она ће свој отказ саопштити написмено Холандској Влади, која ће одмах доставити свима осталим државама оверен препис тога отказа, саопштити им уједно и дан кога је примила отказ.

Конвенција се не може отказати пре него што протече три године од дана прве предаје ратификација. Отказ ће имати дејства само у погледу државе која га је учинила и то после годину дана од кад је саопштен Холандској Влади.

Чл. 29.

Држава, која жели да се користи којим од овлашћења означених у члану првом, ставу 2, или у члану 22. ставу 1, треба да га унесе у акт о ратификацији или о приступању. Ако доцније буде хтела да се одрече тог овлашћења, саопштиће написмено ту своју намеру Холандској Влади; у томе случају, прописи члана 26, става 3, и члана 27. имају се применити.

Држава уговорница, која би доцније желела да се користи горе поменутих овлашћењима, саопштиће написмено ту своју намеру Холандској Влади; за ту нотификацију вреде прописи чл. 28.

Чл. 30.

Кад протече две године од дана кога је извршена прва предаја ратификација, пет држава уговорница могу упутити Холандској влади образложен захтев да сазове конференцију

на којој ће се већати о томе да ли треба унети какве допуне или ил измене у Уредбу или у ову Конвенцију.

Ако таквог захтева не буде, Холандска влада састараће се да сазове Конференцију у означеном циљу кад протече пет година од дана прве предаје ратификација.

Чл. 31.

Ову конвенцију, која ће носити датум двадесет трећи јули 1912. године, моћи ће потписати у Хагу све до тридесет првог јула 1913. године Пуномоћници Сила које су биле представљене на првој или на другој Конференцији Међународној за изједначење меничног права.

У потврду свега тога, Пуномоћници су ставили своје потписе и печате своје на ову Конвенцију.

Сачињено у Хагу двадесет трећег јула хиљаду девет стотина дванаесте године само у једноме примерку, који ће се чувати у архиви Холандске Владе и чији ће се оверени препис, дипломатским путем, доставити свакој оној Влади, која је била представљена на Конференцији.

(Долазе потписи пуномоћника).

II.

Једнака уредба (закон) о вученим и сопственим меницама.

ДЕО ПРВИ

О вученој меници.

ГЛАВА ПРВА

О издању и форми вучене менице.

Чл. 1.

Вучена меница садржи:

1. Означење да је меница, у самом слогу менице и на језику на коме је она састављена;
2. Безусловну наредбу да се плати одређена сума новаца;
3. Име онога који има да плати (*шрасати*);
4. Време кад ће се платити;
5. Место где ће се исплата извршити;
6. Име онога коме или по чијој наредби треба платити;
7. Дан и место издања менице;
8. Потпис онога који је издао меницу (*издашел*).

Чл. 2.

Исправа, у којој нема ма којег од означења побројаних у предњем члану, не вреди као меница. Од тога се изузимају само случајеви који су одређени у ставовима што долазе.

Вучена меница у којој није назначен дан плаћања, сматра се као меница која се има платити одмах по виђењу.

Вучена меница, у којој није особено означено место где ће се платити, платиће се у месту које је означено поред

имена издатељевог, које се уједно сматра као место његовог становања.

Вучена меница у којој није назначено место где је издана, сматра се да је издана у месту које је означено поред потписа издатељевог.

Чл. 3.

Вучена меница може бити на наредбу издатеља њеног. Она се може повући и на самог издатеља. Она се може повући и за рачун другога.

Чл. 4.

Вучена меница може се издати да се плати код кога трећег, било у месту становања трасатовог, било у коме другом месту (*домицилирана вучена меница*).

Чл. 5.

У вученој меници која се има платити одмах по виђењу или за одређено време од виђења, издатељ може назначити да сума у њој назначена носи камату. У свакој другој меници означење камате сматра се као да није ни написано.

У меници се има назначити и стопа каматна; а ако се то не учини, платиће се пет од сто камате.

Камата тече од дана, кад је меница издана, осим ако је назначен који други дан.

Чл. 6.

Ако је сума у меници написана писменима па за тим и цифрама и то неједнако, онда ће вредити сума која је писменима исписана.

Када је сума написана више пута а неједнако, и то само писменима или само цифрама, онда ће вредити она која је мања.

Чл. 7.

Ако се у меници налазе потписи лица која су неспособна да се обавежу, то неће имати никаквог утицаја на обавезе осталих потписника те менице.

Чл. 8.

Ко се на меници потпише као представник кога другога, сâм је по њој обавезан ако није имао право да представља

то лице. То исто важи и за представника који је прешао границе дате му власти.

Чл. 9.

Издатељ јемчи да ће меница бити примљена и о року исплаћена.

Он се може ослободити јемчења за пријем. Напротив, свако назначење којим се ослобођава одговорности за плаћање, сматра се као да није ни написано.

ГЛАВА ДРУГА

О преносу.

Чл. 10.

Свака вучена меница, и онда кад није изрично повучена на наредбу, може се пренети на другога меничним преносом.

Али кад је издатељ на меници ставио речи: „не по наредби“ или други какав израз који значи то исто, онда се она може на другога пренети само обичним уступљењем, како у погледу облика тако и у погледу дејстава.

Меница се може пренети и на самог трасата, примио је он или не примио, на издатеља или на ма ког другог обавезника. Ова је лица могу пренети даље.

Чл. 11.

Пренос мора бити чист и прост. Услов који се у њему назначи, ма какав он био, сматра се као да није ни написан.

Пренос само једног дела меничне суме ништа не вреди. Исто је тако без вредности пренос „на доносиоца“.

Чл. 12.

Пренос треба да се напише на меници или на листу који је уз њу додан (додатку). Њега треба да потпише преноситељ.

Пренос вреди и онда кад у њему није означен нови сопственик или кад се преноситељ само потпише на полеђини менице или додатка (*бланко-пренос*).

Чл. 13.

Преносом се преносе сва права која истичу из менице. Кад је пренос неиспуњен (бланко), онда ималац менице може:

1. Исполнити тај пренос: било на своје име, било на име другог ког лица;

2. Пренети меницу новим неиспуњеним преносом или новим испуњеним преносом на име другог лица;

3. Предати меницу коме трећем лицу, не попуњујући неиспуњени пренос нити стављајући нов испуњен пренос.

Чл. 14.

Преноситељ јемчи да ће меница бити примљена и плаћена, осем ако у преносу нарочито друкчије назначи.

Он може забранити да се на меници стави нов пренос; у том случају не јемчи оним лицима на која се она ипак доцније преносе.

Чл. 15.

Држалац менице сматра се за њеног законитог имаоца ако се његово право потврђује непрекинутим низом преноса, макар последњи пренос био и неиспуњен (бланко). Кад иза неиспуњеног преноса долази други пренос, онда се сматра да је потписник тог доцнијег преноса меницу прибавио по ранијем неиспуњеном преносу. Преноси који су пребрисани сматрају се да не постоје.

Ако когод буде на ма који начин лишен државне менице, ималац те менице, који своје право потврђује онако како је означено у предњем ставу, дужан је меницу да из руку својих изда једино онда кад се докаже да ју је прибавио несавесно или да је при њеном прибављању крајње несмотрен био.

Чл. 16.

Лица, против којих је тужба подигнута на основу менице, не могу наспрам имаоца менице истаћи приговоре који имају основа у њиховим личним односима са издатељем или са којим од ранијих ималаца њених, осим ако пренашање менице није дело каквог преварног споразума.

Чл. 17.

Кад се у преносу стави назначење „вредност за наплату“, „за инкасо“, „у пуномоћству“ или ма какво друго назначење које означаје просто пуномоћство, ималац може вршити сва права која истичу из менице, али меницу може пренети само у пуномоћство.

Обвезници, у таквом случају, могу истицати наспрам имаоца само оне приговоре који би се могли употребити и наспрам преноситеља.

Чл. 18.

Кад се у преносу налази назначење „вредност у јемству“, „вредност у залози“ или ма какво друго назначење које означаје залагање, ималац може вршити сва права која истичу из менице, али, ако меницу пренесе, његов пренос вреди само као пренос у пуномоћство.

Обавезници не могу истицати против имаоца приговоре који се заснивају на њиховим личним односима са преноситељем, осим ако пренос није потекао услед каквог преварног споразума.

Чл. 19.

Пренос после рока плаћања има иста правна дејства као и пренос пре рока. Али пренос, који је стављен тек после протеста због неисплате или тек пошто је протекао рок за подизање тог протеста, има само дејства обичног уступаења.

ГЛАВА ТРЕЋА

О пријему.

Чл. 20.

Ималац, па и сам прост држалац, може, све до рока плаћања, вучену меницу поднети на пријем трасату, у месту његовог становања.

Чл. 21.

У свакој вученој меници издатељ може назначити да се она мора поднети на пријем, а уз то може означити и рок у ком се то има да изврши.

Он може у меници забранити да се она поднесе на пријем, осем ако је то меница домицилирана или меница повучена да се плати у одређеном року по виђењу.

Он може такођер назначити да се меница не поднос на пријем пре одређеног рока.

Сваки преноситељ може назначити да се меница мора поднети на пријем, назначивши или не назначивши рок за то, осим ако је издатељ већ у њој наредио да се не подноси на пријем.

Чл. 22.

Менице, које се имају платити на одређено време по виђењу, морају се поднети на пријем у току шест месеца од дана кад су издате.

Издатељ може да скрати овај последњи рок или да назначи дужи рок.

Преноситељи могу скратити ове рокове.

Чл. 23.

Ималац није дужан да преда трасату у руке меницу коју му подноси на пријем.

Трасат може захтевати да му се меница поднесе понова сутра дан после првог поднашања. Доказивати да по том захтеву није поступљено, допушта се само онда кад је овај забележен у протесту.

Чл. 24.

Пријем треба да се напише на самој меници. Он се означава речи „примљена“ или ма којом другом речју која значи то исто; а испод тога треба трасат да се потпише. И сам потпис трасатов, кад се налази на лицу менице, вреди као пуноважан пријем.

Кад се меница има да плати на одређени рок по виђењу или кад, на основу особеног назначења, треба да се поднесе на пријем у одређеном року, онда ваља испод пријема назначити и дан кад је написан, осем ако би ималац захтевао да се означи дан кад је поднета на пријем. Кад се дан не означи, ималац менице, ако хоће да одржи своја права наплате према преноситељима и према издатељу, треба да ту омашку утврди протестом који ће на време изискати.

Чл. 25.

Пријем треба да је чист и прост, али се може ограничити само на један део меничне суме.

Свака друга измена, која би се пријемом учинила у ономе што је у тексту менице назначено, сматра се као одбијање пријема. Али прималац је ипак одговоран онако како се је обавезао пријемом.

Чл. 26.

Када је издатељ назначио у меници за место плаћања тако место у коме трасат не станује, не означивши ко ће да

плати, онда у пријему ваља означити лице које треба исплату да изврши. Ако се у пријему то лице незначи, сматра се да се је пријемник обавезао да он сам плати у месту одређеном за плаћање.

Ако се меница има платити у месту где станује трасат, овај може, у своме пријему, назначити где ће се у том месту исплата извршити.

Чл. 27.

Пријемом својим трасат се обавезује да меницу плати о року.

Ако меница не буде плаћена, ималац, макар то био и сам издатељ, има право да на основу менице примаоца непосредно тужи за све што се може тражити по члановима 47. и 48.

Чл. 28.

Сматра се да је трасат одрекао да прими меницу ако је, пошто је на њој ставио пријем, исти преорисао пре него што је издао меницу из руку; али ипак он је обавезан по гласу датог пријема ако је овај пребрисао тек пошто је имаоца или ма кога потписника менице написмено известио да је меницу примио.

ГЛАВА ЧЕТВРТА

О меничном јемству.

Чл. 29.

Исплата менице може се обезбедити меничним јемством. То јемство може дати какво треће лице па и сам онај који је меницу већ потписао.

Чл. 30.

Менично јемство даје се на меници или на меничном додатку.

Оно се назначује речима „као јемац“ или ма којим другим изразом који значи то исто; њега треба јемац да потпише.

Сматра се да је дато и самим потписом меничног јемца, кад је тај потпис стављен на лицу менице; од тога се узима само потпис трасатов или издатељев.

У меничном јемству треба назначити за кога је оно дато. Ако се то не учини, сматра се да је дато за издатеља.

Чл. 31.

Менични јемац је обавезан на исти онај начин на који је одговоран онај за кога је јемчио.

Његова обавеза вреди и онда када обавеза онога за кога је јемчио не би вредела из ма ког другог разлога осем због каквог формалног недостатка.

Кад плати меницу, он има право да тражи накнаду од онога за кога је јемствовао и од свију оних који су овоме одговорни.

ГЛАВА ПЕТА

О року плаћања.

Чл. 32.

Меница може бити повучена да се плати: на један одређен дан; на извесно време од дана када је издата; одмах по виђењу; на извесно време по виђењу.

Не вреде: ни менице у којима је рок плаћања друкчије назначен, ни менице са више рокова који долазе један за другим.

Чл. 33.

Меница, којој је рок плаћања одмах по виђењу, мора се исплатити одмах чим се покаже. Она треба да се поднесе на исплату у роковима законим или уговорним, који су одређени за поднашање на пријем меница што се имају платити у извесном року по виђењу.

Чл. 34.

Рок плаћања менице која се има платити на извесно време по виђењу одређује се или према дану кад је она примљена, или према дану кад је протест подигнут.

Ако протест није изискат, онда се, у погледу примаоца, сматра да је пријем, у коме датум није назначен, стављен последњег дана законог или уговорног рока, одређеног за поднашања.

Чл. 35.

Ако је рок меници одређен на један или више месеца од кад је издата или од кад је поднета на виђење, онда је њен рок плаћања онај дан последњег месеца који својим

датумом одговара дану издања или дану кад је меница поднета на виђење. Кад у последњем месецу нема таквога датума, онда се узима за рок плаћања последњи дан тога месеца.

Када је на меници назначено да се плати за један или више месеци и једну половину месеца од дана кад је издана или поднета на виђење, онда се најпре рачунају цели месеци.

Ако је рок одређен на почетак, на половину (половину месеца јануара, половину месеца фебруара и т. д.) или на крај месеца, онда под тим изразом треба разумети први, петнајести или последњи дан месеца.

Под изразима „осам дана“ или „петнајет дана“ треба разумети рокове од осам, односно од петнајест дана, а не једну или две недеље.

Израз „по (пола) месеца“ означава рок од петнајест дана.

Чл. 36.

Кад је на меници назначено да се плати на један одређени дан у таквом месту у коме не важи исти календар који у месту где је меница издана, онда се сматра да је рок плаћања одређен по календару који вреди у месту плаћања.

Када се меница, која се има платити за извесно време од дана њеног издања, повуче између два места чији су календари различни, онда се дан издања доводи на дан који му одговара у календару места плаћања, да онда према томе одређује рок плаћања.

Рокови за поднашање менице рачунају се према правилима предњег става.

Ова правила неће се применити ако се из означења или из простих наговештаја, који се налазе у меници, види намера да су усвојена друга правила.

ГЛАВА ШЕСТА

О плаћању.

Чл. 37.

Ималац треба да поднесе меницу на исплату, било на сам дан њеног рока плаћања, било једног од два радна дана који долазе одмах за њим.

Кад се меница поднесе комори за обрачун, сматра се да је тиме пуноважно поднета на исплату.

Чл. 38.

Тресат, кад плаћа меницу, може захтевати да му се она преда заједно са признаницом имаоцем.

Ималац не може одбити почесну исплату.

Кад положи само отплату, тресат може захтевати да се ова прибележи на меници и да му се изда признаница на њу.

Чл. 39.

Ималац менице не може се приморати да прими исплату пре рока који је одређен за плаћање.

Тресат, ако исплати меницу пре њеног рока, чини то на своју одговорност.

Ко меницу плати о року, пуноважно је ослобођен, осим ако у томе има његове какве преваре или какве велике погрешке. Он је дужан да се увери да сви преноси истичу један из другог, али није дужан да испитује истинитост потписа преносилачких.

Чл. 40.

Кад је у меници назначено да се плати новцем који није у течају у месту плаћања, она се тада може платити и новцем који је ту у течају, али у вредности коју има у томе месту монета у меници означена оног дана кад се исплата може захтевати; од овога се узима кад је издатељ у меници назначио да се она мора платити у монети која је у њој означена (назначење стварне исплате страним новцем). Вредност стране монете одредиће се по обичајима места плаћања. Али, ипак, издатељ може означити да се сума којом ће се меница платити рачуна по течају назначеном у њој или по течају који ће одредити који од преносилаца; у том се случају та сума мора платити у новцу који вреди у земљи.

Ако је менична сума назначена у новцу који има исти назив али нема исту вредност у земљи где је меница издата и у оној где ће се платити, сматра се да се имао у виду новац земље у којој се меница плаћа.

Чл. 41.

Ако се меница не поднесе на исплату у року који је означен у члану 37., дужник је овлашћен да суму, на коју она гласи, положи надлежној власти, на трошак и на одговорност ималаца.

Права имаоца непримљене и неплаћене менице.

Чл. 42.

Ималац се може обратити тужбом против преносилаца, издатеља и осталих обвезника:

на дан рока плаћања, ако му меница није плаћена, *и пре рока*:

1. ако меница није примљена;
2. ако је отворен стечај над имањем трасата, примио он меницу или не примио; или ако овај обустави плаћања, макар та обустава и не била утврђена судском одлуком; или ако се из његовог имања није имала од куд наплата да изврши;
3. ако је отворен стечај над имањем издатеља менице у којој је назначено да се не сме поднети на пријем.

Чл. 43.

Одрицање пријема или плаћања треба утврдити јавном исправом (протестом због непријема или због неисплате).

Протест због неисплате треба да се изиште, било на дан рока плаћања менице, било једног од два радна дана који долазе одмах за тим даном.

Протест због непријема треба да се изиште у роковима који су одређени за поднашање на пријем. Ако се меница, у случају који је предвиђен у ставу 2. члана 23., поднесе први пут последњега дана рока, протест се тада може изискати још сутра дан.

Кад је изискат протест због непријема, онда није потребно меницу подносити на исплату нити изискати протест због неисплате.

У случајима, који су предвиђени у члану 42. под 2., ималац може поднети тужбу суду тек кад трасату поднесе меницу на исплату и кад изиште протест.

У случајима, кад су предвиђени у члану 42. под 3. ималац може подићи тужбу кад поднесе решење којим је издатељу стечај отворен.

Чл. 44.

О томе да меница није примљена или плаћена ималац је дужан извести свога преносиоца и издатеља за четири

радна дана од кад је протест изискат или, у случају назначења да се наплата изврши без трошкова, од кад је меницу поднео на пријем или на исплату.

И сваки је преносилац дужан да, у року од два дана, јави своје преносиоцу за такав извештај који је он добио, назначивши имена и адресе оних који су послали раније извештаје, и тако даље идући све до издатеља. Рок, који је напред означен, тече од кад је примљен претходни извештај.

Ако ко од преносилаца није означио своју адресу или ју је означио нечитко, онда је довољно да се извести преноситељ који стоји пред њим.

Овај извештај се може послати у ма каквом облику, па и самим простим враћањем менице. Ко шаље извештај дужан је доказати да га је послао у прописаном року.

Сматра се да је извештај послат у томе року, ако је обично писмо, којим се извештај шаље, предато пошти у реченом року.

Онај који не пошље извештај у року горе означеном, не губи због тога своја менична права; он је само одговоран за штету која је наступила услед те његове немарности, али тако да накнада те штете не може бити већа од суме на коју меница гласи.

Чл. 45.

Издатељ или који од преносилаца може ставити у меници назначење „наплата без трошкова“, „наплата без протеста“, или ма какво друго назначење, које то исто значи, и тиме ослободити имаоца да, ради судске наплате менице, изиште протест због непријема или због неисплате.

Ово назначење не разрешава имаоца нити да меницу поднесе у роковима за то одређеним нити да извести претходног преносиоца и издатеља. Да рокови нису одржани, о томе има да поднесе доказ онај који се на то позива против имаоца менице.

Када назначење о наплати без трошкова прибележи у меници издатељ оно вреди према свима потписницима. Ако ималац, противно томе назначењу, изиште протест, трошак ће он сам сносити. Када назначење ово стави који од преносилаца, трошкови око протеста, ако овај буде изискат, моћи ће се наплатити од свију потписника менице.

Чл. 46.

Сви они који су меницу повукли, пренели, примили или по њој јемство дали одговорни су према њеном имаоцу солидарно један за другога.

Ималац менице има право поднети тужбу против свију тих лица, посебице или свију укупно, а при том није дужан да се држи реда којим су се они обавезали.

То исто право припада и сваком потписнику који је меницу исплатио.

Тужба подигнута против једног обавезника не спречава да се туже и остали обавезници, макар они долазили после онога који је прво тужен.

Чл. 47.

Ималац менице може тражити од онога кога је тужио:

1. суму меничну у колико није примљена или плаћена, заједно са каматом, ако је ова у меници назначена;

2. камату по стопи пет од сто, рачунајући од рока плаћања;

3. трошкове учињене око протеста, око извештаја које је послао претходном преносиоцу и издатељу, а тако исто и остале трошкове;

4. комисион, који, ако није друкчије уговорено, износи једну шестину од сто главнице меничне, и никад не може прећи ту стопу.

Ако је тужба подигнута пре рока плаћања, онда ће се од меничне суме одбити есконт. Тај ће се есконт рачунати, по избору имаоца, или по стопи званичног есконта (банчиног есконта), или по стопи пијачној која постоји на дан тужбе у месту становања имаоца менице.

Чл. 48.

Онај који плати меницу може тражити од оних који су њему одговорни:

1. Целу суму коју је он платио;

2. Пет од сто камате на ту суму, рачунајући од дана кад је платио;

3. Трошкове које је учинио;

4. Комисион на главницу менице, онолики колики је одређен у чл. 47. под бр. 4.

Чл. 49.

Сваки обвезник, против кога је тужба подигнута или против кога се она може подићи, у праву је захтевати да му се преда меница заједно са протестом и квитираним рачуном, чим положи суму коју треба платити.

Сваки преносилац који је платио меницу може прецртати свој пренос и преносе преносилаца који долазе после њега.

Чл. 50.

Ако је тужба подигнута кад је трасат меницу примио само за један њен део, онај који исплати део суме што је остао непримљен може захтевати да се та исплата прибележи на меници и да му се на њу изда признаница. Ималац је дужан, осим тога, издати му и препис менице, са потврдом да је веран оригиналу, и протест, како би он могао употребити право тражења накнаде својим претходницима.

Чл. 51.

Ко има права да тражи наплату менице може, кад год није противно назначено у меници, наплатити се средством нове менице (повратне менице), повучене на кога потписника њему одговорног, та меница мора бити недомицилирана и повучена да се плати одмах по виђењу.

Сума повратне менице обухвата, поред суме која је означена у члановима 47 и 48, још и награду посредничку и таксену марку за ту повратну меницу.

Ако је повратну меницу повукао ималац, њена се сума одређује по курсу који има меница по виђењу повучена из места плаћања прве менице на место становања обавезника на кога је повучена. Ако ли ју је пак повукао ко од преносилаца, онда јој се сума одређује по курсу који има меница по виђењу повучена из места становања издатеља повратне менице на место становања обавезника на кога је повратна меница вучена.

Чл. 52.

Кад протеку рокови одређени:
за поднашање менице по виђењу или на извесно време по виђењу,
за подизање протеста због непријема или због неисплате,

за поднашање на исплату менице која садржи назначење о наплати без трошкова,

ималац менице губи сва његова права према преносиоцима, према издатељу и према свима другим обавезницима, изузимајући само примаоца.

Ако се меница не поднесе на пријем у року који је издатељ у њој назначио, ималац губи његова права рекурса како због неисплате тако и због непријема, осем ако се из назначење види јасно да је се издатељ хтео ослободити самојемчења да ће се меница примити.

Ако се назначење: да се меница поднесе у извесном року, налази у преносу меничном, онда се тиме може користити само преносилац.

Чл. 53.

Кад се меница није могла да поднесе или се протест није могао да изиште у прописаним роковима због какве несавладљиве сметње (*случај више силе*), онда се ти рокови продужавају.

Ималац је менице дужан да, без одлагања, извести о случају више силе свога преносиоца и да тај извештај прибележи на меници или на њеном додатку стививши датум и свој потпис; за остало вреде прописи члана 44.

Кад виша сила престане, ималац треба, без одлагања, да поднесе меницу на пријем или исплату и, да, ако буде потребно изиште протест.

Ако виша сила траје више од тридесет дана по року плаћања, наплата се може тражити и без поднашања и подизања протеста.

Код менице по виђењу и на извесно време по виђењу, рок од тридесет дана тече од дана кад је ималац, и пре него што су протекли рокови за поднашање, известио преносиоца о вишој сили.

Не сматрају се као случајеви више силе догађаји који су чисто лични имаоцу менице или оном кога је он одредио да меницу поднесе или да протест изиште.

ГЛАВА ОСМА

О посредовању.

Чл. 54.

Издатељ или ко од преносиоца може у меници назначити какво лице да је прими или плати по потреби.

Меницу може, под погодбама које су ниже означене, примити или платити какво лице које посредује за ма кога њеног обавезника.

Посредник може бити какво треће лице, и сам трасат, па и лице које је већ обавезано по меници, изузимајући само примаоца.

Посредник је дужан да без одлагања, извести о своме посредовању онога за кога је посредовао.

І Пријем за част

Чл. 55.

Меница се може примити за част свакад кадгод њен ималац има права да подигне тужбу за наплату пре рока плаћања. Од овога се изузима само она меница чије је поднашање на пријем забрањено.

Ималац може да одбије пријем за част; он то може учинити и онда да га је понудио онај који је назначен да меницу прими или плати по потреби.

Ако допусти пријем, он губи право на тужбе које му пре рока плаћања припадају према обавезницима који су му одговорни.

Чл. 56.

Пријем за част треба прибележити на меници; испод њега има да се потпише посредник. У њему ће се назначити за чију је част дат, јер, ако се то не учини, сматра се да је дат за част издатеља.

Чл. 57.

Пријемник за част обавезан је према имаоцу менице и према преносиоцима, који долазе после оног обавезника за чију је част меницу примио, исто онако као што је и овај обавезан.

Макар да је меница примљена за част, ипак онај за чију је част примљена, а тако исто и њему одговорни менични обавезници, чим положи суму означену у чл. 47., могу захтевати од имаоца да им преда меницу заједно са протестом, ако је овај изискат.

II Исплата за част

Чл. 58.

Меница се може платити за част онда кад њен ималац, било о року плаћања, било пре рока плаћања, има право да подигне тужбу за накнаду.

Исплата треба да се изврши најдаље последњег дана који је одређен за подизање протеста због неисплате.

Чл. 59.

Кад је меница примљена за част или кад је у њој когод означен да је плати по потреби, ималац је дужан, да је поднесе, у месту плаћања, свима тим лицима, и да, ако је потребно, изиште протест због неисплате најдаље првог дана иза оног који је одређен као последњи дан за подизање протеста.

Ако се протест не изиште у томе року, испадају из обавезе онај које је означено платца по потреби или за чији је рачун меница примљена, а тако исто и сви доцније преносиоци.

Чл. 60.

Платац за част треба да положи целу ону суму коју је дужан платити онај за чију част он плаћа, изузимајући само комисион предвиђен тач. 4. чл. 47..

Ако одбије ову исплату, ималац губи прато на тужбу против оних који би били ослобођени том исплатом.

Чл. 61.

Исплата за част треба да се потврди признаницом на меници, са означењем онога за чију се част плаћа. Ако се то лице незначи, сматраће се да је плаћено за издатеља.

Меница и протест, ако је овај подигнут, треба да се предаду платцу за част.

Чл. 62.

Платац за част ступа у сва права имаоца менице, како према ономе за чију је част меницу платио тако и према свима који су овоме одговорни. Али он нема права да меницу даље пренесе.

Преносиоци, који долазе после обавезника за чију је част меница плаћена, ослобођени су обавезе.

Ако има више њих који хоће да меницу плате за част, претпоставиће се онај који својом исплатом ослобођава највише обавезника. Ако се не поступи по овом правилу, платац за част, који је за то знао, губи право на накнаду према обавезницима који би били ослобођени.

ГЛАВА ДЕВЕТА

Примерци и преписи менице.

I Примерци

Чл. 63.

Меница се може вући у више једнаких примерака.

Сви примерци морају се редом означити текућем бројем у самом слогу менице; што ако се не учини сматра се сваки као засебна меница.

Сваки ималац менице може захтевати да му се о његовом трошку изда више примерака, осем кад је у меници назначено да је повучена само у једном примерку. Он треба са тим тражењем да се обрати своме непосредном преносиоцу, који је дужан то да достави своме преносиоцу и тако даље идући уназад све до издатеља. Преносиоци су дужни да на новим примерцима ставе сваки свој пренос.

Чл. 64.

Кад се меница исплати по једном примерку, одмах престају вредети и сви остали њени примерци, макар и не било назначено да се овом исплатом сви они поништавају. Али трасат ипак остаје обавезан по сваком примљеном примерку који му не буде натраг повраћен.

Преносилац који је пренео примерке разним лицима, а тако исто и сви доцнији преносиоци, одговорни су по свима примерцима које су они потписали и који им нису натраг враћени.

Чл. 65.

Кад се један примерак пошље на пријем, онај који је то учинио дужан је, да, при преношењу осталих примерака, на сваком назначи име лица код кога се налази овај послати

примерак. То је пак лице дужно да исти преда законитом имаоцу другог примерка.

Ако оно не хтедне то учинити, ималац менице може поднети тужбу за накнаду тек онда, кад протестом утврди:

1. да примерак, који је послат на пријем, није му на захтевање издат;

2. да се пријем или исплата по другом примерку није могла добити.

II. Преписи.

Чл. 66.

Сваки ималац менице има права да од ње изда преписе. У препису треба меницу преписати тачно од речи до речи заједно са преносима и свима другим назначењима који се налазе на њој; у њему треба назначити и то где се он свршава.

Препис се може пренети и може се на њему ставити менично јемство на исти начин и са истим дејствима као и на оригинал.

Чл. 67.

У препису треба назначити у кога се налази оригинал менице. Овај је дужан да исти преда законитом имаоцу преписа.

Ако он то не хтедне учинити, ималац менице тек ће онда моћи подићи тужбу за накнаду против оних лица који су пренели препис кад утврди протестом да му оригинал менице није на захтевање издан.

ГЛАВА ДЕСЕТА

Лажне и преправљене менице.

Чл. 68.

Лажност потписа на меници, макар то био потпис издатеља или примаоца, не утиче ниуколико на вредност осталих потписа.

Чл. 69.

Ако се текст менице преправи, они који су се на меници потписали после измене одговарају према измењеном

тексту. Они пак који су меницу потписали раније, одговорни су према првобитном тексту.

ГЛАВА ЈЕДАНАЕСТА

Застарелост.

Чл. 70.

Све тражбине, које истичу из менице против примаоца, застаревају за три године, рачунајући од рока плаћања.

Тражбине имаоца менице против преносилаца и против издатеља застаревају за годину дана, рачунајући од дана протеста на време подигнутог или од рока плаћања ако се у меници налази назначење о наплати без трошкова.

Тражбине за накнаду преносилаца једног од другог и против издатеља застаревају за шест месеца, почињући од дана када је преносилац меницу платио или кад је против њега тужба подигнута.

Чл. 71.

Прекид застарелости има дејства само против оног према коме је и извршен.

ГЛАВА ДВАНАЕСТА

Општа наређења.

Чл. 72.

Ако рок плаћања меници пада на какав празник законом одређен, тада се исплата њена може захтевати тек првог радног дана који долази за тим даном. Тако исто и све друге радње које се односе на менице, нарочито поднашање на пријем и протест, могу се предузети само раднога дана.

Када која од тих радња има да се изврши у извесном року чији последњи дан пада на законом одређени празник, тада се тај рок продужава до првог радног дана који долази одмах пошто је он протекао. Празнични дани који долазе пре последњег дана рока не узимају се у рачун при израчунавању рока.

Чл. 73.

Ни код законских ни код уговорних рокова не узима се у рачун дан од кога они полазе.

Никакви дани почека, ни законски ни судски, нису допуштени.

ГЛАВА ТРИНАЕСТА

Сукоби закона.

Чл. 74.

Способност, коју треба да има неко лице да би се могло обавезати по меници, одређује закон његове земље. Али ако тај закон огласи за надлежан закон које друге државе, онда ће се применити тај последњи закон.

Лице, које, према закону означеном у предњем ставу, није способно, биће ипак пуноважно обавезано ако је обавезу примило на земљишту државе по чијем би закону имало способност да се обавезе.

Чл. 75.

Форму меничне обавезе одређују закони државе на чијем је земљишту обавеза потписата.

Чл. 76.

Форму и рокове протеста и осталих радњи које треба предузети за вршење или за одржање меничних права, одређују закони државе на чијем је земљишту протест подигнут или поменута радња извршена.

ДЕО ДРУГИ

О сопственој меници.

Чл. 77.

Сопствена меница садржи:

1. Означење њено, које се мора унети у сам слог и изказати на језику на коме је она састављена;
2. Чисто и просто обећање да ће се платити одређена сума новаца;

3. Време кад ће се платити;
4. Место где ће исплата извршити;
5. Име онога коме или на чију наредбу треба платити;
6. Дан и место где је сопствена меница потписана;
7. Потпис онога који меницу издаје (*потписник*).

Чл. 78.

Исправа, у којој не би било ма којег од означења побројаних у предњем члану, неће се сматрати за сопствену меницу. Од тога се изузимају једино случајеви који су одређени у ставовима што долазе.

Сопствена меница, у којој не буде назначено време плаћања, треба да се исплати одмах по виђењу.

Сопствена меница, у којој особено није означено место где ће се платити, исплатиће се где је издана, а то се место уједно сматра и као место становања потписниковог.

Сопствена меница, у којој није назначено место где је издата, сматра се да је потписата у месту које је означено крај имена потписниковог.

Чл. 79.

Сва правила напред прописана за вучену меницу, вреде и за сопствену, у колико нису противна природи њеној, на име прописи:

- о преносу (чл. 10—19),
- о меничном јемству (чл. 29—31),
- о року плаћања (чл. 32—36),
- о плаћању (чл. 37—41),
- о тужби за накнаду због неисплате (чл. 42—49, 51—53),
- о исплати за част (чл. 54, 58—62),
- о преписима (чл. 66 и 67),
- о лажним и преправљеним меницама (чл. 68 и 69),
- о застарелости (чл. 70 и 71),
- о празничним данима, израчунавању рокова и забрани дана почека (чл. 72 и 73),
- о сукобима закона (чл. 74 и 76).

Исто тако вреде и за сопствену меницу прописи о домицирању (чл. 4 и 26) о уговарању камате (чл. 5) о разним назначењима о суми која се има платити (чл. 6), о потпису

неспособног лица (чл. 7) или лица које нема овлашћења или пређе дату му власт (чл. 8).

Чл. 80.

Потписник сопствене менице обавезан је на исти начин као и прималац вучене менице.

Сопствене менице, које се имају платити на одређено време по виђењу, треба да се поднесе на виђење потписнику у роковима који су прописани у чл. 22. Рок виђења тече од датума визе који је на меници назначен и потврђен потписом потписниковим. Ако потписник одрече да на меници стави датирану визу, онда то треба утврдити протестом (чл. 24) од чијег датума тада тече рок виђења.

32769